

Løvenborg Slot.

Slottet er beliggende i Butterup Sogns sydvestlige hjørne.

Løvenborg gods har haft enorm indflydelse for vores lokalområde langt tilbage i tiden, for stort set alle gårdene og jordene i området tilhørte godset.

Men det var også baronen fra Løvenborg der sammen med andre fremsynede reformatorer stod bag udflytningen fra landsbyerne i området, så bøndergårde og husmandssteder fik de nye - nu kendte placeringer.

Lufffoto set fra sydvest

Gårdens historie går tilbage til Biskop Absalons tid. Han ejede en landsby ved navn Ellinge, som han skænkede til Sorø Kloster, hvorefter landsbyen snart kom under bispesædet i Roskilde. Herefter opstod en biskoppelig lensmandsgård ved navn Ellinge, og fra den stammer Løvenborg Gods.

Efter reformationen i 1536, hvor kongen overtog størsteparten af kirkens ejendom, solgte han få år senere gården til en adelsmand fra Pommern, Hans Barnekow, som omdøbte den til Birkholm. Efter en række år med ejerskifter og en pantsætning, blev Birkholm i 1738 solgt til Herman Leopoldus, der samme år blev adlet under navnet Løvenskjold. Han var også ejer af Vognserup. Birkholm var på det tidspunkt i dårlig forfatning, men blev gennemgribende restaureret og omdøbt til Løvenborg (stamhus fra 1766).

Familien havde godset til 1938, da grev C. C. Ahlenfeldt-Laurvig købte det af arvingerne efter baron Carl Løvenskjold, som ved lensaflysningen 1921 havde måttet afgive 625 tønder land og 1,3 mill- kr. I år 2000 overtog greve Christian Knud Ahlefeldt-Laurvig Løvenborg.

Godset omfatter nu i alt 857 ha jord, heraf er 5 ha park og 15 dyrepark.

Bygningerne.

Man ved ikke helt præcis, hvor Ellingegård har ligget, men der er spor af landsbyen lidt nord for Løvenborg. Slottet er sikkert opført der hvor Birkholm lå. Det skete i 1534 af den daværende ejer Malte Juul. Det var planlagt som 4-fløjet, men hovedbygningen mod øst nåede ikke at blive opført.

Avlsgårdsanlægget nåede dog også at blive opført sammen med de 3 hovedbygningstilføje der er i aksefast forbindelse med den 3-fløjede ladegård.

Slottets beliggenhed på en holm for sig selv med indgangen gennem portfløjen mod vest gør dog bygningerne til et flot og stateligt bygningsværk med de 2 svære ottekantede hjørnetårne mod vest. Malte Juul opførte også en tværstillet ganske kort tilbygning til nordfløjens østende som hovedbeboelse, og baron Herman Løvenskjold lod i 1853 opføre en tilbygning i forlængelse af sydfløjen med endnu et ydertårn, og senere er der tilføjet et nyere trappetårn i gården.

Alt er fredet i klasse A.

Personberetninger fra Løvenborgs historie.

Der er allerede nævnt nogle af ejerne fra slottets historie. Et righoldigt arkivmateriale fortæller om mange flere af disse. Her skal nævnes nogle enkelte.

Carl Michael Herman Løvenskjold,

Slægten Løvenskjold var meget energisk og reformivrig i hele reformtiden. Løvenborg var stort set enejer i Nr. Jernløse, Søstrup, Butterup og Tuse sogne, men også i Østrup og Sonnerup mod syd samt i Mårsø mod nord ejede godset det meste, foruden flere mindre besiddelser andre steder.

Slægten var også villig til store investeringer, bl.a. i udskiftning og udflytning. I 1789 overtoges godset af **Carl Michael Herman Løvenskjold**, der - skønt amtmand i Holbæk Amt - i løbet af årene 1791 – 1804 nåede at udskifte 14 byer, nyopføre 56 bøndergårde på udskiftede lodder og opføre 163 huse, til hvilke han lod anlægge og tilplante haver, samt oprette avlsgårdene Severinsminde og Minnislyst (mellem Ugerløse og Tølløse).

I andre dele af vores bog skal berettes om denne store udskiftning og udflytning.

Johan Georg Scherg.

Der var ikke traditioner blandt bønder og husmænd for at dyrke haver på det tidspunkt, men Løvenskjoldslægten var meget forudseende på dette område. Fra midten af 1700-tallet begyndte man anlæg af park og alleer. I havens sydøstlige hjørne står et æresminde i norsk marmor med inskription til minde om gartneren **Johan Georg Scherg**. Carl Michael Herman Løvenskjold fortsatte med arbejdet ved at lade adskillige bønders haver indrette, forsyne med frugttræer, pynte, indhegne med pil og gærder. Desuden uddelte han også årlige gaver til havedyrkerne på 6 – 10 rigsdalere. Alt for at lære bønder og husmænd at udnytte haverne til andet end kål.

Herman Løvenskjold

Fra lokale beboere har vi i Lokalthistorisk Forening fået lov at låne en avisartikel (1½ side) om en anden Løvenskjold: **Carl Herman Frederik Vilhelm Ove Rammel Løvenskjold**.

Avisen fortæller om denne baron, født i 1836 og død i 1917, der af en del af sine "ligesindede" fra samtiden blev karakteriseret som "den gale baron" og blev umyndiggjort, så andre kunne administrere godset.

Men denne artikel fortæller om et helt andet syn på ham:

Om en person der giftede sig borgerligt med en enke, der havde 3 børn; en mand, der var særdeles velset og afholdt blandt godsets jævne befolkning og blev kaldt "den gode baron".

Det var en kammerjunker gift med en baronesse Løvenskjold, der stod bag hele komplottet. Han fik også i en periode indlagt Herman Løvenskjold på et Sindssygehospital i København – væk fra indflydelse på Løvenborg. Herman Løvenskjold boede senere bl.a. i Vejle og ernærede sig som dygtig håndværker, der blev medlem af en fagforening og kom med i det nydannede socialdemokrati for at forbedre almindelige folks vilkår.

Sine sidste 10 år boede han i Roskilde, hvor han også var meget velanset – dog sikkert ikke i de "fine" kredse. Efter 31 års adskillelse blev han i døden gravsat ved siden af sin kone, der i 1908 var blevet gravsat på Søllerød Kirkegård.

Carl Herman F. O. R. Løvenskjold blev 81 år.

Der er måske andre vidnesbyrd om dette underlige livsforløb, men denne beskrivelse lyder som en tragisk og uvirkelig livsbeskrivelse taget ud af en ugebladsnovelle.

Lange Ellen.

Jeg hørte om Lange Ellen fra en beboer på centret i Tuse, der fortalte, at da hun som ung pige arbejdede på slottet, havde hun været med til at sidde oppe på trappen i gården sammen med andre for at se, om ikke Lange Ellen skulle vise sig ved midnatstid.

Nu kan der jo være mange grunde til, at unge piger er længe oppe om aftenen, men Lange Ellen er det lokale slotsspøgelse, om hvem man har følgende historie:

Lange Ellen var kong Hans's frille, og hun ejede Løvenborg omkring 1530. Edel Jernskæg var hendes rigtige navn, og hun var en ond og herskesyg kvinde, som pinte og plagede sine folk med gabestok, træhest og anden misrøgt.

Hendes mand var tidligere blevet dræbt i en duel, og hun var nu enehersker på godset. Der var blevet festet meget på Løvenborg, og det blev meget værre, da Ellen blev enke. Der var flere børn i ægteskabet, men de fleste var døde som små – man sagde, at Ellen druknede dem i voldgraven! Det barn, som hun fik med kong Hans, dræbte hun i hvert fald og efterlod ved udåden en stor blodplet på gulvet i sin stue i nordfløjen. Pletten lader sig ikke vaske bort. Hvert år skurer man gulvet, og pletten går nok væk, men kun for straks at komme tilbage igen.

Et barn voksede dog op til skelsår og alder. Det var Kirsten, en yndig pige, som ikke havde noget til fælles med sin onde mor. Den blide pige kastede sin kærlighed på en ung skytte på slottet, men hun måtte selvfølgelig ikke træffe ham.

Men kærligheden sejrede, og skjult i nattens mulm og mørke viede præsten ved Nr. Jernløse kirke dem ved midnatstide og hjalp dem med at undslippe.

Det var sandelig ikke en blid Ellen, der næste dag opdagede, at Kirsten var forsvundet – og behageligere blev hun heller ikke, da sandheden kom for dagen.

Slesk indbyder lange Ellen præsten fra Nr. Jernløse til middag på Løvenborg. Han var en godtroende eller en modig mand - for han kom.

Det var et bravt gilde med meget at drikke, men da præsten vender hjemad mod Nr. Jernløse – dengang var vejen kun en hulvej – da myrder man den stakkels mand, som så formasteligt havde trodset sit onde herskab.

Det var bestemt ikke første gang, Ellen således havde skaffet sig af med uønskede personer, men denne gang gik det for vidt. Man finder præstens lig begravet ved et sving i hulvejen, og hun må stå til regnskab for sin onde dåd. Historien fortæller, at hun og ridefogeden, som havde været hende behjælpelig, nu begge ender deres liv i galgen.

Så er lange Ellen død – til stor lettelse og glæde for det ganske sogn – og begravet skulle hun jo.

Fra Løvenborg Slot bærer gårdens folk kisten ud gennem slotsgården for at bringe den over vindebroen og voldgraven til rustvognen på vejen. Da de når porten, bliver kisten dem så tung, at de må sætte den for at puste et øjeblik.

Tilfældig kaster de blikket tilbage mod nordfløjen, og der ser de til deres rædsel, at lange Ellen står i et vindue og truer ad dem.

Rædselsslagne bryder de kisten op og ser nu, at den er fuld af kampesten. Begravelsen fortsætter dog, og kisten bringes til Nr. Jernløse kirke og sænkes i jorden i et hjørne ved kirkegårdsmuren. Da nu præsten begynder på jordpåkastelsen, lyder der pludselig en skraldende latter oppe fra kirketårnet – og deroppe i en af gluggerne står lange Ellen og hångriner ad dem.

For sine mange synders skyld må Lange Ellen nu vandre fra kirken til Løvenborg, hvor man ofte ser, at der tændes lys i hendes stuer i nordfløjen.

Lange Ellen står i sit vindue.

Der er mange fortællinger om, hvorledes hun stadig viser sig og skræmmer folk og fæ. Mange andre beretninger fortæller også om spøgerier på slottet, så **det er ganske vist**, at der sker uforklarlige hændelser på det gamle slot!!

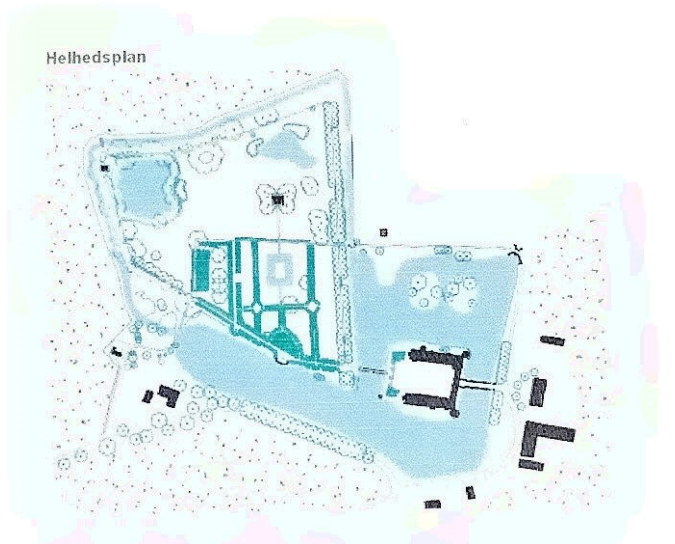
Nyere projekter og planer.

Løvenborg er med i et projekt, der fokuserer på herregårdsparkers drift og pleje, så de kulturelle værdier så vidt muligt bevares og genskabes.

Projekter i alt 9 danske herregårdshaver er støttet af Realdania. Formålet er bl.a. synliggøre muligheder for at bringe herregårdshaverne ind i fremtiden ved at afsøge nye veje for restaurering, istandsættelse samt målrettet pleje og drift.

Man vil søge at skabe offentlig interesse for disse kulturværdier. Med i projekterne er også en kontraktlig forpligtigelse til at åbne haverne i minimum 15 år for offentligheden.

Barokhaven på Løvenborg Gods er anlagt i 1757 af Johan Scherg. I 1840 -50 blev en del af haven omlagt af H.A. Flindt i landskabelig stil med bl. a. tepavillon mellem store ege og alleer af bl. a. seljer og lind. Som tidligere nævnt omfatter den 5 hektar og en dyrehave på 15 hektar.

Planerne omfatter bl. a. en istandsættelse af kapellet. Der skal tilføres nye planter og en ny sø. Den store plæne holdes fri til afholdelse af koncerter og andre arrangementer, og fra grusstier vil den besøgende kunne opleve haven og dens scenerier.

Vådområdeprojekt ved Løvenborg Gods.

Skov- & Naturstyrelsen har den 1. Oktober 2007 indgået en aftale med Løvenborg Gods om gennemførelse af det første projekt i Indsatsområde Isefjord. Med projektet kan åvandet renses for ca. 18 tons kvælstof årligt inden det ledes ud i Holbæk Fjord.

Der etableres et natur-og vådområde på 150 hektar. Her genslynges Tuse Å, en pumpestation nedlægges og diverse dræn og grøfter afbrydes. Der etableres bedre offentlig adgang og planlægges med et udsigtspunkt i Løvenborgs barokhave med udsigt over det nye naturområde.

Løvenborg med sang, musik og skuespil.

I de senere år er der med stor succes gennemført en række sang, musik og teaterforestillinger.

En række kendte sangere har i 2003 – 2006 optrådt for et talrigt publikum i de flotte omgivelser.

I 2007 og 2008 er det Holbæk Teater, der har sørget for underholdningen i parken og slottet. Først var det med stykket "Jarlen går igen", og i 2008 var det med forestillingen "Jeppe på Løvenborg".

Der måtte mange ekstra opførelser til af det populære stykke, der så flot var passet ind i de historiske omgivelser. Vi er mange, der allerede glæder os til næste års teaterforestilling.

Bl. a. var vi en gruppe fra Lokalhistorisk Forening i Butterup-Tuse, der overværede forestillingen et par timer en søndag eftermiddag.

Billederne er fra den forestilling.

